

[tekst ujednolicony wystąpienia pokontrolnego z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą Komisji Odwoławczej w Najwyższej Izbie Kontroli Delegaturze w Łodzi z dnia 29 czerwca 2009 r.]

Łódź, dnia 10 czerwca 2009 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W ŁODZI

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź 7
tel. 683-11-00 (fax) 683-11-29 skr. poczt. 243

LLO-410-14-06/2009

P/09/170

Pan

Adam **MACIEREWICZ**

Zastępca Dyrektora Agencji Nieruchomości Rolnych

Oddziału Terenowego w Warszawie

Filia w Łodzi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Agencję Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w Warszawie, Filia w Łodzi (zwanej dalej „Agencją”), w zakresie gospodarowania i nadzoru nad wybranymi zabytkami nieruchomymi w latach 2004-2008.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 maja 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia realizację zadań w kontrolowanym zakresie. Powyższą ocenę uzasadnia nieprzestrzeganie obowiązków określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami², zwanej dalej „uooz”.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.

1. Na koniec 2008 r. Agencja dysponowała 33 nieruchomościami wpisanymi do rejestru bądź umieszczonymi w ewidencji konserwatora zabytków (23 z województwa łódzkiego i 10 z województwa mazowieckiego). Kontrolą objęto 3 obiekty, tj. zabytkowy park oraz „zespół dworski” położony w Bełdowie (umieszczony w ewidencji konserwatora i objęty ochroną konserwatorską w planie zagospodarowania przestrzennego), zespół parkowo-dworski w Dubidzach oraz zespół parkowo-dworski w Kobierzycku.
2. W ocenie NIK, w okresie objętym kontrolą, Agencja nie zapewniła odpowiednich warunków w zakresie zabezpieczenia i utrzymania tych zabytków oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie do czego obligowały przepisy art. 5 pkt 3 uooz. Postanowienia zawartych umów nie nakładały na dzierżawców obowiązków skutecznej realizacji tych celów, a środki finansowe na utrzymanie i remont obiektów zabytkowych planowano w niewystarczającej wysokości. W latach 2004–2008 w kontrolowanych zabytkach nie prowadzono prac konserwatorskich i restauratorskich, natomiast roboty budowlane wykonywane były z naruszeniem uooz. W zespołach parkowych nie prowadzono - poza wycinką drzew - żadnych prac pielęgnacyjnych.
3. Niepodejmowanie niezbędnych czynności konserwatorskich przy jednoczesnym braku opracowanej dokumentacji konserwatorskiej (zgodnie z art. 25 ust. 1 uooz) oraz uzgodnionych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Łodzi („WKZ”) programów prac konserwatorskich, spowodowało pogorszenie stanu technicznego zabytków w stopniu zagrażającym całkowitą ich dewastacją. Żaden z kontrolowanych zabytków nie posiadał zabezpieczeń przeciwpożarowych i antywłamaniowych. Podejmowane próby sprzedaży tych obiektów nie zostały sfinalizowane m.in. z uwagi na zgłoszone roszczenia reprivatyzacyjne w odniesieniu do dworu w Bełdowie bądź też nie uzgodnienie z WKZ programu zmian przeznaczenia obiektu w Dubidzach. Dokonane w toku kontroli oględziny wykazały postępującą dewastację zespołów parkowo-dworskich w Dubidzach i Bełdowie oraz pogorszenie się stanu technicznego dworu w Kobierzycku, w którym stwierdzono m.in. zawilgocenie i zagrzybienie części biurowej, pęknięcia tynków zewnętrznych oraz uszkodzenia pomnikowego buka zwyczajnego.
4. NIK negatywnie ocenia fakt, iż prace zabezpieczające prowadzone w zespołach dworsko-parkowych w Bełdowie i Kobierzycku wykonane zostały bez zgody WKZ wymaganej art. 36 uooz, natomiast roboty budowlane w Dubidzach z naruszeniem warunków określonych w wydanym pozwoleniu.
5. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Agencji w sprawach dotyczących rozdysponowania przejętego majątku i gromadzenia informacji o nieruchomościach.

6. Agencja prawidłowo realizowała obowiązki w sprawie wyceny nieruchomości, określone w § 44 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego³ oraz udzielała zamówień publicznych na roboty budowlane z zachowaniem przepisów ustawy ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁴.
7. Oględziny kontrolowanych zabytków wykazały, że w parku w Bełdowie nie umieszczono znaku informującego o jego zabytkowym charakterze, a na dwóch innych obiektach znaki te były częściowo nieczytelne. Stosownie do postanowień art. 12 ust.1 uooz, znaki informujące o obiekcie zabytkowym objętym ochroną konserwatorską umieszcza starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Stwierdzono ponadto, że na bramie wjazdowej, ogrodzeniu i na budynku dworu w Kobierzycu, bez zgody WKZ wymaganej art. 36 uooz, umieszczone zostały tablice informacyjne i reklamowe.
8. W toku kontroli ustalono, że działania podejmowane przez Agencję w latach 2004 – 2008 mające na celu przeniesienie drogi asfaltowej - wykonanej w latach 80-tych XX wieku z naruszeniem ówczesnie obowiązującej ustawy o ochronie dóbr kultury - poza park w Dubidzach, a więc zmierzające do przywrócenia stanu zgodnego z prawem, nie dały pozytywnego rezultatu. Wynikało to z wielu okoliczności niesprzyjających przeniesieniu drogi w jej dawne koryto okalające park. Protestowała przeciwko temu miejscowa społeczność, przede wszystkim jednak brak było zainteresowania i akceptacji ze strony władz gminy, które w budżetach uchwalanych na kolejne lata objęte kontrolą nie przewidywały na ten cel żadnych środków finansowych.
9. Stwierdzono, że Agencja nie posiadała wbrew postanowieniom ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, dokumentów potwierdzających przeprowadzenie inwentaryzacji na dzień 31 grudnia 2006 r. dworu w Dubidzach, jak też aktualnych danych dotyczących drzewostanu występującego w kontrolowanych zespołach dworsko-parkowych.
10. W okresie objętym kontrolą Agencja nie ubiegała się o dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, stosownie do postanowień art. 73 i 81 uooz.

³Dz. U. Nr 207, poz. 2109 ze zm.,

⁴ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.,

⁵ Dz. U. z 2002 Nr 76, poz. 694,

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) ustalenie w porozumieniu ze służbą ochrony zabytków zakresu rzeczowego prac niezbędnych do zagospodarowania kontrolowanych zabytków i poprawy stanu ich zachowania,
- 2) egzekwowanie od dzierżawców obowiązków umownych wynikających z faktu użytkowania nieruchomości zabytkowych,
- 3) podjęcie działań mających na celu pozyskanie środków finansowych na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy i w otoczeniu zabytków,
- 4) zinwentaryzowanie wszystkich obiektów Zasobu, w tym drzewostanu występującego na terenie zabytkowych parków,
- 5) wystąpienie do właściwych starostów o czytelne oznakowanie obiektów zabytkowych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora – w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

(-)
DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
z up.

Jacek Sauk
Wicedyrektor

Za zgodność z dokumentami zawartymi
w aktach kontroli LLO-410-14-06/2009